

Naalakkersuisut fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33, stk. 4 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse om Grønlands Selvstyres tiltræden af IAEA konvention om nuklear sikkerhed

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

Begrundelse

Forslaget er en del af de anbefalinger, der er angivet i ”Rapport om udvinding og eksport af uran”. Konventionen omhandler ikke direkte udvinding af radioaktive mineraler, i stedet omhandler den sikkerhed på nukleare anlæg på land.

Konventions indhold:

Nuklear sikkerhedskonvention (sikkerhedskonventionen) blev etableret i juni 1994.

Sikkerhedskonventionen angår hovedsagelig at opnå og fastholde et højt niveau for sikkerhed på nukleare anlæg, at imødegå risikoen for radiologiske ulykkers opståen og hindre/reducere udbredelse ved eventuelle ulykker.

Sikkerhedskonventionen angår forholdene på nukleare anlæg, hvilket i konventionens forstand ”alene” omfatter civile kernekraftværker, som er etableret på land.

Sikkerhedskonventionen indeholder dog også bestemmelser om etablering af lovgivning om sikkerhed på nukleare anlæg (kernekraftværker), herunder om sikkerhedskrav, krav om tilladelse til at drive nukleare anlæg, krav angående tilsyn og kontrol samt krav om lovgivning vedrørende indgreb over for operatører og tilbagekaldelse af tilladelser.

Sikkerhedskonventionen indeholder tillige krav om etablering af en national tilsynsmyndighed.

Sikkerhedskonventionen angår også at medlemsstater skal sikre arbejdstagere og befolkning mod udsættelse for radiologisk stråling (hidrørende fra nukleare anlæg omfattet af konventionen), herunder fastsættelse af dosisgrænser.

Endelig omfatter konventionen bestemmelser om medlemsstaternes forpligtelser angående (nukleart) beredskab; medlemsstaterne skal i relation til nukleare anlæg etablere fornødent beredskab såvel på/ved anlæg som omkring anlæg (on-site og off-site.) Medlemsstater, som ikke har nukleare anlæg (i konventionens forstand – civile kernekraftværker) på deres territorium, er forpligtet til at etablere fornødent nukleart beredskab, hvis de på deres

territorium kan blive påvirket af uheld/ulykker på nukleare anlæg i deres omegn. Idet konsekvenserne af uheld/ulykker på kernekraftværker er grænseoverskridende og vil kunne medføre påvirkning over store afstande, indebærer konventionens bestemmelser de facto, at enhver medlemsstat skal etablere nukleart beredskab.

Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Konventionens hovedsagelige anvendelsesområde – sikkerhedsforhold på nukleare anlæg – ses ikke at ville omfatte anlæg eller aktiviteter i Grønland, og der ses således ikke herved at være umiddelbare lovgivningsmæssige konsekvenser i den forbindelse ved ophævelse af forbehold for konventionens gyldighed for Grønland.

For så vidt angår konventionens bestemmelser om lovgivningsregime angående tilladelser til etablering og drift af nukleare anlæg, tilsyn og kontrol med drift af nukleare anlæg samt om suspension, tilbagekaldelse mv. af tilladelser til drift af nukleare anlæg gælder lov nr. 170 af 16. maj 1962 om nukleare anlæg (atomanlægsloven), som ændret ved bekendtgørelse nr. 502 af 1. oktober 1974, i Danmark og Grønland. Der ses således ikke herved at være lovgivningsmæssige konsekvenser herved såfremt forbeholdet for sikkerhedskonventionens gyldighed for Grønland ophæves.

For så vidt angår de myndighedsopgaver, der følger af atomanlægsloven, udgør Beredskabsstyrelsen og Statens Institut for Strålebeskyttelse sammen de nukleare tilsynsmyndigheder.

Af Rapport om udvinding og eksport af uran, oktober 2013, fremgår, at der agtes indgået aftale mellem regeringen i Danmark og selvstyret i Grønland om, at selvstyret har kompetencen angående nuklear sikkerhed ”for så vidt angår minedrift vedrørende uran eller thoriummalme og forarbejdning af produkter herfra, herunder opbevaring og transport af produkter, samt håndtering og ansvar for al radioaktivt affald, der opstår i denne forbindelse”.

Det bemærkes herved, sikkerhedskonventionen ikke angår de opgaver, der vil være omfattet af en sådan aftale, idet lovens anvendelsesområde for så vidt angår ”nukleare anlæg” er videre end sikkerhedskonventionens – sikkerhedskonventionens anvendelsesområde angår kernekraftværker, mens lovens anvendelsesområde også omfatter eksempelvis anlæg til udludning af uran. Gennemførelse af den nævnte aftale vil således antagelig ikke medføre lovgivningsmæssige konsekvenser for så vidt angår myndighedsopgaver efter sikkerhedskonventionen.

For så vidt angår konventionens bestemmelser om at sikre arbejdstagere og befolkning mod skadelig radiologisk stråling bemærkes, 1) at det radiologiske område så vidt i det hele er overtaget af Grønland, 2) at strålebeskyttelseslovgivning i Grønland i et vist omfang er medtaget i arbejdsmiljøreguleringen i Grønland, og 3) at konventionens bestemmelser

angående strålebeskyttelse ”kun” relaterer til nukleare anlæg i konventionens forstand. Der ses således heller ikke i denne forbindelse umiddelbare lovgivningsmæssige konsekvenser ved ophævelse af forbehold for konventionens gyldighed for Grønland.

For så vidt angår konventionens bestemmelser nukleart beredskab kan det anføres, at der skal være etableret et nukleart beredskab uanset, om en given medlemsstat har nukleare anlæg på sit territorium eller ikke, når medlemsstatens territorium kan blive påvirket af ulykker på nukleare anlæg i andre lande/stater. I Danmarks umiddelbare nærhed er der et antal kernekraftværker, hvorfor Danmark efter konventionen skal have etableret nukleart beredskab. Det nukleare beredskab i Danmark varetages af Beredskabsstyrelsen, og det nukleare beredskab omfatter i denne forbindelse også Grønland, idet der er tale om et rigsansliggende.

Beredskabsstyrelsen varetager således overordnet planlægning af beredskabet i tilfælde af nukleare ulykker og katastrofer i såvel Danmark som Grønland. De konkrete beredskabsopgaver udføres dog efter sektoransvarsprincippet, hvorefter grønlandske myndigheder udfører sektoropgaver inden for hjemtagne områder, eksempelvis inden for sygehusberedskabsområdet og strålebeskyttelsesområdet. Der er ikke kernekraftværker i umiddelbar nærhed af Grønland, men grønlandsk område vil kunne blive påvirket ved ulykker eller katastrofer på fjernere beliggende nukleare anlæg. Ophævelse af forbeholdet for sikkerhedskonventionens gyldighed for Grønland vil dog ikke medføre, at der skal etableres yderligere nukleart beredskab, idet denne opgave som anført allerede udføres af Beredskabsstyrelsen som et rigsansliggende.

Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Ingen

Kommunikation

Efter udtalelsen vil relevante myndigheder blive kontaktet med henblik på implementering i Grønland.

Høring

Forslaget til forordningen lå på Naalakkersuisuts høringsportal fra 12. juni til 6. august 2015. Der er ikke indkommet høringssvar.

Med disse bemærkninger anbefaler Naalakkersuisut, at Inatsisartut beslutter, at Grønlands Selvstyre tiltræder IAEA konvention om nuklear sikkerhed.

Bilag:

- 1) Resumé af Det Internationale Atomenergiagenturs konvention om nuklear sikkerhed
- 2) IAEA konvention om nuklear sikkerhed